

Justisdepartementet
v/Lovavdelingen
Postboks 8005
0030 Oslo

lovavdelingen@jd.dep.no

Dato: 22.08.2013
Vår ref.: 13-746
Deres ref.: 13/3566 EO JOE/bj

Høringsuttalelse - forslag til direktiv om bankkontoer

Finans Norge viser til Justisdepartementets brev av 28. mai 2013 der et forslag til EU-direktiv om sammenlignbarhet av gebyrer for betalingskontoer, flytting av betalingskontoer og adgang til betalingskontoer med grunnleggende funksjoner, ble sendt på høring. Høringsfristen er satt til 23. august.

Justisdepartementet opplyser i høringsbrevet at departementet vil ha begrensede muligheter til å påvirke arbeidet med direktivtkastet. Finans Norge oppfordrer likevel departementet til så aktivt som mulig formidle våre synspunkter til relevante fora og beslutningsorganer i EU-systemet. Selv vil vi søke å påvirke utformingen av direktivet gjennom de europeiske bankforeningene. Nedenfor vil Finans Norge derfor komme med en del synspunkter på kommisjonens direktivtkast.

Ut fra situasjonen på det norske bankmarkedet, legger direktivtkastet opp til en regulering som allerede synes godt ivaretatt gjennom praksis på basis av næringens egen selvregulering. Vi mener blant annet at norske banker i dag gir god og sammenlignbar informasjon om sine betalingstjenester og prisene på disse, at alle som har behov for kontoforhold som skal brukes for betalingstjenester får etablert dette i norske banker samt at det er relativt enkelt å bytte bank. Direktivtkastets bestemmelser som har virkning for grensekryssende aktiviteter vil påføre banknæringen store kostnader. Verken reguleringsomfanget eller kostnadene står i forhold til de situasjoner eller problemstillinger som direktivet har som uttalt mål å avhjelpe.

Et direktiv som foreslått vil også ha direkte negative konsekvenser. Vi frykter blant annet at forsøket på å standardisere bankenes tjenester vil svekke konkurransen bankene i mellom og hindre videreutvikling av betalingstjenestene. Utkastet viser også en manglende forståelse

for at så vel grensekryssende betalinger som bankbytte innebærer en helt annen kompleksitet og kostnad enn tilsvarende tjenester på nasjonalt nivå.

Nærmere om direktivutkastet kapittel II – sammenlignbarhet av gebyrer

Dersom man skal standardisere terminologien for betalingstjenestene med sikte på å gjøre tjenestene sammenlignbare, må man i betydelig omfang også standardisere innholdet i tjenestene. Dette vil imidlertid begrense den enkelte banks mulighet for å utvikle sine tjenester, for eksempel ved å legge inn ny funksjonalitet i eksisterende tjenester mv. I den grad bankene likevel vil velge å utvikle sine tjenester, må dette i så fall skje som nye, alternative produkter. De standardiserte tjenestene vil i så fall å ende opp som utdaterte tjenester som få er interessert i å benytte. Vi tror også at standardiseringen i alt for liten grad tar hensyn til at bankene har inntatt ulike forretningsmessige strategier ved sitt tilbud av betalingsprodukter. For eksempel baserer noen banker seg på et godt utbygd tilgjengelig fysisk filialnett mens andre banker ønsker kun å være tilgjengelig på internett eller telefon og med høy grad av selvbetjening. Forslaget vil altså kunne skape "smalere" tjenestetilbud til bankkundene.

De foreslåtte opplysningskrav om priser mv synes videre unødvendig omfattende. Så vidt vi forstår, er det blant annet krav om at man i tillegg til månedlige kontoutskrifter også skal levere en oversikt som svært ligner på en årlig kontoutskrift. Vi forstår imidlertid utkastet slik, blant annet som følge av kravet om navn og form på "gebyrbelastningsdokumentet", at det ikke uten videre lar seg gjøre å oppfylle opplysningsplikten ved å innarbeide opplysningene i en ordinær kontoutskrift. Med all informasjonen som nå foreslås skal gis, i tillegg til informasjon som skal gis etter betalingstjenestedirektivet/finansavtaleloven, frykter vi at kundene heller mister oversikt fremfor å få et godt sammenligningsgrunnlag. Vi minner ellers om at finansavtaleloven § 30 fram til 1. november 2009 hadde krav til prisopplysninger både årlige og pr kontoutskrift. Disse reglene mener vi hadde et fornuftig nivå. I Norge måtte vi som kjent ta disse bestemmelsene ut av finansavtaleloven § 30 i forbindelse med implementeringen av betalingstjenestedirektivet.

Nærmere om direktivutkastet kapittel III – bytte av bank

En av de største utfordringene for banknæringen ved direktivutkastet, er at reglene forutsetningsvis skal gjelde også ved flytting av konto til et betalingsforetak i et annet EØS-land. Samtidig mener vi bankkundene kun har et marginalt behov for en slik grensekryssende flyttingsmulighet. Blant annet på grunn av ulike valutaer, begrenset samarbeid mellom bankene i ulike land om nasjonale betalingstjenester på tvers av landegrensene osv, tror vi normalt ikke en kunde utenom en flyttesituasjon vil ønske en fullstendig flytting av hele sitt kontoforhold til en bank i et annet land. Isteden vil kunden heller ønske en bankkonto/bankforbindelse nummer to i det landet man har behov for å

gjennomføre betalingstjenester til/fra. For bankene vil forslaget innebære utfordringer både med hensyn til valuta, språk, tidsbruk og kostnader. Med det antatt marginale behov det vil være å flytte konto til et annet land, mener vi de kostnadene banken vil påføres ved forslaget, ikke på noen måte står i forhold til det antatte problemet.

De foreslåtte flyttingsreglene er videre svært detaljert og forutsetter en omfattende informasjonsavlevering fra den tidligere bankforbindelsen. En del av opplysningskravene synes videre nokså upresist angitt, se for eksempel artikkel 10 nr 3 bokstav c). At fristene er for å gi opplysningene normalt er oppgitt i kalenderdager virker også lite gjennomtenkt.

Forslaget synes videre i liten grad å ta hensyn til selvbetjente internettkontanter der kunden har mulighet til gjøre det meste selv – herunder innhente de opplysninger som er beskrevet i utkastets artikkel 10. Forslaget kan heller ikke ses å berøre det som erfaringsmessig er et av de største problemene for bankbyttereglene i Norge, nemlig å finne et fornuftig tidspunkt for overføring av innestående beløp samt for avslutning av kontoforholdet i forhold til når kunden har fått tilsendt nytt betalingskort eller andre betalingsinstrumenter fra ny bank. Erfaringsmessig er det også et problem for den tidligere bankforbindelsen å få tilbakelevert utstedte kort og andre utleverte betalingsinstrumenter når all dialog går gjennom den nye bankforbindelsen. Heller ikke dette er omhandlet i direktivutkastet.

Nærmere om direktivutkastet kapittel IV – rett til bankkonto

I utgangspunktet mener vi at det i Norge, blant annet som følge av finansavtaleloven § 14, er lite behov for ytterligere regler for å sikre at forbrukere kan opprette en norsk bankkonto for å kunne gjennomføre nødvendige, daglige betalingstransaksjoner.

I direktivutkastet skilles mellom ordinære bankkontoer som kan benyttes for betalingstjenester og en egen type bankkonto (betalingskonto) med grunnleggende (basale) betalingsfunksjoner. Videre ser vi at direktivutkastet åpner for at en institusjon skal kunne avslå opprettelse av en slik grunnleggende konto dersom kunden allerede har en slik konto i samme medlemsstat. Såfremt norske myndigheter ikke baserer seg på å peke ut én institusjon som skal tilby grunnleggende kontoer, må det derfor etableres et felles register der alle med grunnleggende konto oppføres. Utover de administrative kostnader dette vil medføre tror vi at det lett kan virke stigmatiserende for kunder å bli oppført i et slikt register.

Finans Norge registrerer at det blant de betalingstjenester som i direktivutkastet artikkel 16 anses som "grunnleggende", er tjenester som ikke tilbys i dag. Dette gjelder ikke bare for institusjoner i Norge, men institusjoner i EØS-land generelt. Grensekryssende direkte debitering er en slik tjeneste.

Den såkalte "end date"-forordningen (EU-forordning nr 260/2012), som trådte i kraft våren 2012, pålegger ikke banker i land utenfor eurosonen å tilby sine kunder direkte debiteringstjenester i euro. Generelt har banker i Norge så langt ikke sett grunnlag for å tilknytte seg direkte debiteringstjenester i euro. Dette synes også å være tilfelle i andre land utenfor eurosonen.

Vi oppfatter at direktivutkastet pålegger tilbyderne av grunnleggende betalingskontoer et langt mer omfattende tjenestetilbud av grensekryssende betalinger enn det EU-forordning 260/2012 krever for ordinære betalingstjenester. Vi ser ingen mulighet for at tilbydere av grunnleggende betalingskonto vil kunne være i stand til å tilby direkte debiteringstjenester på tvers av EØS-land og i alle EØS valutaer.

Direktivutkastets artikkel 17 om gebyrregulering antar vi er en konsekvens av tanken om at de grunnleggende betalingskontoene skal tilbys som et eget produkt til de som ellers ikke vil få ordinær bankkonto, herunder at en person bare har rett til én slik konto og at det ikke nødvendigvis er alle banker som behøver å tilby en slik tjeneste. En slik prisregulering vil etter vår mening ikke være riktig dersom man viderefører den norske modellen fra finansavtaleloven § 14 om at "alle" skal ha rett til en ordinær betalingsformidlingskonto med nødvendige betalingstjenester. Ut over dette støtter vi selvsagt et generelt prinsipp om at vederlaget for betalingstjenester skal være rimelige i den forstand at de skal være relatert til kostnadene, med mulighet for å gi tjenesteleverandøren en rimelig fortjeneste.

Med vennlig hilsen
for **Finans Norge**



Gunnar Harstad
spesialrådgiver